

VLADIMIR PERNIĆ: *POSTELJA OD OBLAKA*
(*Katedra Čakavskog sabora Roč, Roč 2022.*)

Zbirka pjesama ročkog pjesnika i afirmatora zavičajnosti Vladimira Pernića *Postelja od oblaka* već je u prvom listanju, i prije suočavanja s tekstom, postavila ljepotni sloj kao bit svoga poetičkog identiteta. Naime, profinjena fotografija i njena obrada, kompozicijsko zaigravanje raznovrsnošću pojavnosti oblaka (David Ivić), u svojoj raznoobraznosti i, koliko god bila proziran znak s jasnom denotacijom, dotičući polisemantičnost apstrakcije, očigledno je pomno kreirana za potrebe ovog izdanja, tako da slijedi njegovu temeljnu poetičku intonaciju.

Pjesme, njih sedamdesetpet, okupljene su u cikluse na uobičajen način – motivski (*Tvoje ruke, Tragovi sjećanja, Vrutak istine, Zalud zov*), a završnom ciklusu (*Bendima*) *jedinstvo* osigurava jezik, ročka čakavica. Pernićev slobodni stih i slika koja, u „mekoći paukove mreže“, postavlja podlogu („raskošna pasišta“) za fine opažaje i dojmove, u svom skladu bliski su kasnomodernističkom, pa čak i modernističkom poimanju i arhitektonici. Poetički gledano, Pernić nije nemirnik, reformator, istraživač nego tih i promišljen estet, kojem je prvenstveno do sklada pjesme, osobito kad se radi o eufoniji. Motrimo li fonostruktorno, pjesma je, kao i ritmički, besprijekorna te možemo reći kako Vladimir Pernić u svojoj tihoj samozatajnosti plete svoja čipkasta tkanja, koja su „najčipkastija“ kad izriče emociju: ona je jasna, razvedena u niz slika bremenitih pridjevima, ali suzdržana, posredovana usporavajućim višechlanim nizanem odrednica, zbog čega se doima molski, čak i kad je vedra.

Na motivskoj razini knjiga se otvara aktualizacijom uvriježenog para lirskog izriča-

ja, ljubavi i pejzaža. Pernić, premda ostajući vjeran takvoj konvenciji, ipak donosi osobne akcente: on iskaz ne oneobičuje, nego ga dojmivim čini profinjavanjem: opažajno pejzaž rastvara na elemente, nudi ga svim osjetilima sočnog, pitkog, slasnog, senzualnog, što postiže (pre)obiljem priložnih/pridjevnih kvalifikacija teme/motiva („nakon bogatih večeri/ udvoje/ slučajno sparenih znatiželjnika/ napadno gladnih u vrelini noći/ čak i okašnjele zvijezde/ tobože nehajno promatraju/ sladunjave njihaje nekošenih trava u zabačenim uvalama/.../ dok sirtaki njiše bokovima/ maznim i željnim dodira potna dlana“: *Probuđeno jutro*). Zanimljiv je postupak vezivanja prirode i ljepote žene, s konotacijom ljubavi i uzvisavanja, čime se modus pjesme približava petrarkističkoj konvenciji, naročito akcentiranjem kose kao sinonima/metafore za ljepotu žene (*Nestajuće pasište*). Konvencionalna poetika vidljiva je i u relativno učestaloj uporabi stalnih epiteta i metafora („to tvoje lice bijelo“, „rumene ti usne“: *Darujem ti jabuku*).

Ciklusi se motivski prepleću, ali u pojedinom dijelu motivi dobiju dostojanstvo „glavne“ teme. Tako je, npr., pejzaž gusto upisan i u cjelinu *Tvoje ruke*, prvenstveno ljubavnu, kao i u *Tragove sjećanja* (more, ljeto, flora i fauna: galeb, orlovi), ciklus kojim dominiraju memorativni tekstovi, s tim da memorativnosti ima i u *Tvojim rukama* (*Sjećanja, Nestajuće pasište*). Načelno i pojednostavljeno, može se reći kako je ljubav temeljna tema prvog ciklusa *Tvoje ruke*, egzistencijalnost *Vrutka istine*, a etičko-svjetonazorni i estetičko-promišljalački u ciklusu *Zalud zov*, koji je, slijedeći poetiku prepleta-

nja, naslojen i elementima prethodnih (sjećanje, pejzaž).

Ciklus *Vrutak istine* velikim dijelom čine autopoeitične pjesme, u kojima Pernić otkriva svoj kreativni *procédé*. Autor čovjeka iščitava kao tražitelja poticana čežnjom za prepoznavanjem i dosizanjem cilja, a u slučaju pjesnika – to je nastojanje da se nađe dobra riječ za temu koju nastoji izreći, a koja nerijetko izmiče („kako je malo potrebno za sreću // još samo da pronađem/ onu iskonsku/ onu traženu/ pravu/ riječ“: *Čarolija riječi*).

Istraživanje i spoznavanje mikro i makroprostora dovodi Pernića do poetičkog momenta koji držim jednim od najdojmljivijih u ovom izdanju: do specifične progresije u (trans) formiranju slike. U prvom ciklusu (*Tvoje ruke*) njegove su slike idilične („prpošni dodiri naših golih prstiju/ još i sad mame slatke srhe“; *Sjećanja*; „nježne mokre vlati trave dočekale jutros/ tvoje toplo tijelo/ i ovile se oko tvojih kosa“; *Nestajuće pasište*), a pomicanjem težišta u problematičnija područja, kao što je slučaj u *Vrutku istine*, idila puca i slike, spajajući idilično i strahotno koje je posljedica nemoći da se idila realizira, postaju fantazmagorične („krv lipti iz očiju i izbodeh rana/ krvavi tragovi u zapisima snijega/ i siktanje kandži odzvanja utrobama planina“: *Vrisak plavog mjeseca*). Napredovanjem tijeka transformacije, u predzadnjem ciklusu *Zalud zov* slika će se rastvoriti u besmisleni zbilju i postati vulgarna – ili bar banalna, s izrazitom tendencijom da bude sarkastični komentar predstavljene teme („vrudaju hihoti i osmijesi/ naherenih praznoglavih stvorova.../ cerekaju se/ cvile/ i luduju lude jedne/ bijedne/ naherene kreature“: *Hihot*). Uočene transformacije motritelj/subjekt vidi kao dio neumitnih prirodnih procesa, koji nisu ugodni, ali se subjekt miri s njima (tako/uostalom/ mora biti).

Predstavljeni svijet njegovih pjesama također je, kao i kompozicija na motivskoj razini, preplet nekoliko razina: estetizacijom se odmiče od stvarnosti, ali je stvarnost u pjesmi uvijek prepoznatljiva. Povremeno estetizaciju i realno naslojava legendarnim (*Postelja od oblaka*: obnažene sirene snuju rasprodane bordele) gradeći fantazmagorični svijet u kojem supostoje ljudi i kulturološki kreirana bića – sirene, *štrige*, bogovi – u jedinstvu, konfliktu, igri... kako već

priča krene.

O zadnjem ciklusu, pisanom zavičajnom ročkom čakavicom, odlučila sam govoriti nakon dugog odvagivanja i nesigurna mogu li to ili ne. Naravno da se, uz određenu dobru volju i nužan napor, problemi nedovoljnog poznavanja jezika mogu dobro riješiti, no moram naznačiti da sam u pristupu dijalektalnoj poeziji pobornica Kajevevog pristupa, tj. diskretnog nudenja prijevoda kao svojevrsnog fusnotnog teksta, pa – kako tko odluči. Sve dok nemamo izdašne i dostupne rječnike dijalekata, treba na neki prihvatljiv način premostiti udaljenost dijela (za-interesiranih) čitatelja od teksta. Iz poštovanja prema našim „provincijama“, njihovim specifičnim, nenadoknadivim prednostima (dijalektiti), koje se uglavnom minoriziraju, s izuzetnom simpatijom i razumijevanjem za njih, posebno podcrtavam zadnji ciklus (*Bendima*), čiju sam ljepotu intuirala i odlučila prevladati prepreku nedovoljne upućenosti u jezik. Budući da je izdvojen jezikom, tematski je heterogen, s tim što i na razini emocije sadrži nešto novo – fine humorne efekte.

Naslovna pjesma *Bendima* (*Žetva*) obilje je osebnih lokalnih motiva u nekim, mogli bismo reći, temeljnim generičkim momentima odraženim u osobama i načinima ponašanja. Iz zemlje ovdje izbijaju blaga koja čovjeka čine svojim potomstvom prilagođenim sebi i obdarenim načinima života prihvatljivim i prikladnim okolini, sukladnim s njom (*brnčiju brnčiju čvrčak hrupav čepi i čvrči /.../ roj muh leti/ paučina arja čaka*). Pjesma punoćom elemenata i efekata (motiva, stilogenih postupaka, bića i djelovanja) sugerira obilje, zrelost, punoću i ispunjenost života (*ku buh dva daš bendima bi mogla bit dobra*). Asonance, aliteracije, onomatopeje, ponavljanja, mnogostruka rimovanja pjesmu čine zvučnim ekstatičnim vrtlogom životodajnih elemenata, koji u vrtloženju svojih melodija, mirisa, boja i materijalne fakture opijaju životnim zanosom. Ozvučenost nije toliko u funkciji onomatopeje koliko je interna pjesmina sila koja elemente održava u strukturi vrtložnog oblika. U *N Đirutonde* poigrao se predajnim momentom – plesom vila, koji se nadaje kao univerzalni element postojanja prirode: štrige svojim plesom zavrtlože cijeli prostor i elemente koji ga naseljavaju u infernalnoj ponoćnoj igri svjeto-

va (*štrige sva pljes plesale /.../ si vetri sva bučali/ si ugnji sva lizali/.../ breki skičali, mački bižali/ judi križali*), ističući u oneobičavajućem finalu osobenjaka Pjerića, imunog na magiju i magijski jako vrijeme (ponoć), koji u svojem ritmu, u svom osebnom svijetu, jednostavno postoji – na svoj način (*vudren pud bareta/ fučkajuć n vas gluas/ čez kružjera paćifiku (je) pasav*). Sve je to, kako će reći u *E merlu*, umijeće postojanja koje se steže – iskustvom, praksom, djelovanjem... ne olako. Pametnjaković i pametan dva su svijeta.

U ovom je ciklusu Pernić zaigran, humoran, u pjesmi nema težine, nelijepih riječi, banalnosti koje problematiziraju uzvišenost i ljepotu. Te su pjesme zanos onim iskonskim svojim, onim što je u krvi, u genu i iz čega će sve biti dobro tako i takvo kakvo jest... ako ga poštujemo.

Ljepota i ekspresivnost prvog jezika, lokalnog jezika, govorenje iz sinapsi, iz prenatalnog iskustva, iz prvog udaha – u svojoj

iskonskosti i nepatvorenoj istini trijumfira ekspresivnošću. U ovoj knjizi tom je jeziku dano da govori o iskonskom, ali drugačije nego to radi na standardu: ovdje nema gorčine, osjećaja nerecivosti, ostajanja pred bijelim papirom, kako se dogodilo u autopoetičkom bloku ciklusa *Vrutka istine*. To je mjesto punine, rješenja, odgovora. Pernić i tim jezikom itekako zna reći tjeskobu, bezizlaznost, gorčinu, što možemo vidjeti u drugim njegovim izdanjima, no u ovom slučaju počastio ga je privilegijem da bude igra, radost, ljepota.

I to je jednostavno tako: iz osobnih osjećaja za dom, govorimo na posebne načine, naročito u svojem zreloom vremenu, kad smo razriješili svjetonazorne dileme, izmirili emocije, nemire i želju da mijenjamo svijet. Ako od lirskog subjekta želimo doći do autora – na takvom je mjestu ljuska koja ih dijeli najkrhkija i lirski subjekt najprisniji je s autorom.

Emilija Kovač

NEDOKONČANA PESMA - VIŠESTRUKA SIMBOLIKA ZBIRKE 44. RECITALA U SV. IVANU ZELINI *Mala biblioteka „Dragutin Domjanić“, knj. 130., POU Sv. Ivan Zelina, 2025.)*

Mnogolika simbolika naslova zajedničke zbirke 44. Recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva u Sv. Ivanu Zelini - *Nedokončana pesma* - kao da se fatumski nadvila i nad konačnicom njezine pripreme za tisk. Napustio nas je njezin urednik, antologijski književnik i znanstvenik † *dr. sc. Ivo Kalinski* (Črečan kod Sv. Ivana Zeline, 8. ožujka 1940. – Zagreb, 26. travnja 2025.) - hrvatski pjesnički klasik i kajkavski humanist, jezikoslovac, leksikograf /dijalektolog, esejist, književni analitičar i teoretičar...

† Dr. sc. Ivo Kalinski bio je *spiritus movens* svih književnoumjetničkih događanja koja je pokretalo Narodno sveučilište/Pučko otvoreno učilište u Sv. Ivanu Zelini, prije svega dječje Smotre i Recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva „Dragutin Domjanić“ – takoreći od početaka 1970., a osobito od 1992. kao predsjednik ocjenjivačkih povjerenstava i urednik svih njihovih zajedničkih zbirki/zbornika, te dru-

gih izdanja unutar Male biblioteke „Dragutin Domjanić“ u okrilju Učilišta.

Neusporedivim suradničkim obiljem, sudionici **44. Recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva „Dragutin Domjanić“** u Sv. Ivanu Zelini 2025. dokazali su privrženost Recitalu, njegovu dostojanstvenom mjestu u suvremenom književnom obzorju, prije svega kajkavskom umjetničkom *vitiznanstvu* naše domaje.

Odazivom i poraslom brojnošću, 112-ero autora sa 403 kajkavske pjesme (od kojih su 102 objavljene u recitalnoj zbirki/zborniku!), i 2025. godine poduprlo je Recital suvremenoga kajkavskoga pjesništva u trajnoj kritičkoj ocjeni kao najmjerodavnije manifestacije koja potiče, ozraljuje i vrednuje dosege suvremenoga kajkavskog estetizma, i to istom mjerom svoje izvrsnosti od 1970. do 1979., te kao „kajkaviana rediviva“ (I. Kalinski) od 1992. do danas.